



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



№8
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



Elektron nashr. 512 sahifa,
1-avgust, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Zamonaviy maktabgacha ta'lim tashkiloti direktori modeli: tizimli boshqaruv yondashuvi asosida shakllanishi.....	14
Abdullayeva Nafisa Shavkatovna, Maraimova Muxtabar Pulatovna	
O'smirlardagi nevroz holatining psixologik xususiyatlari.....	20
Abduraximov Doniyor Abdusaid o'g'li	
Ta'lim siyosati va o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi: xalqaro tajriba va o'zbekistonda amaliyot taqqoslamasi.....	25
Ahadova Mushtariybonu Akmal qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning hozirgi holati va o'ziga xosligi	30
Beknazarova Muxlisa O'tkir qizi	
Ta'lim sifatini oshirishda "Barkamol avlod" bolalar maktablarining zarurati va ahamiyati	33
Eshmuminova Oybarchin Botirovna	
Bolalarda nutq kamchiliklari: etiologiya, rivojlanish dinamikasi va erta aralashuv	39
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini kitobxonlikka o'rgatish usullari	44
Maydonova Saboxat Sadulloyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlik vositasida badiiy adabiyot namunalari qiziqishni shakllantirishning o'ziga xos jihatlari.....	48
Mingbayeva Barno Ubaydullayevna	
Pedagogical Characteristics in Enhancing Speaking Skills of Esp Learners in English Language Classes Through Digital Technologies.....	52
Pardayeva Zulaykho Yusubjonovna	
Nutq buzishlarida uchraydigan idrok jarayonining o'ziga xos xususiyatlari	55
Ruziyeva Guzal Shuxrat qizi	
"Biologik savodxonlik" tushunchasi zamonaviy ta'lim paradigmasi kontekstida	59
Umaraliyeva Mamura Tashxodjayevna	
O'qituvchi faoliyatida kasbiy madaniyatning o'rni	65
Umarova Feruzabonu Bobir qizi	
Gamifikatsiyalangan jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining 11–12 yoshli o'quvchilarda emotsional barqarorlikka amaliy ta'siri.....	68
Tojiyev Baxriddin Baxtiyorovich	
O'quvchi yoshlarni milliy qadriyatlar va an'analarga hurmat ruhida tarbiyalashning nazariy asoslari	72
Isokov Ravshanbek Ulug'bek o'g'li	
Media va axborot savodxonligi 21-asr pedagoglarning asosiy kompetensiyasi sifatida.....	76
Boypolvonov Barot Djonqobulovich	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining leksik kompetensiyasini takomillashtirishning lingvistik va lingvometodik talqini.....	81
Ismoilova Zarnigor Raximjon qizi	
O'quvchi yoshlarni milliy qadriyatlar va an'analarga hurmat ruhida tarbiyalashning nazariy asoslari	86
Isokov Ravshanbek Ulug'bek o'g'li	
Pedagogik faoliyatda stress namoyon bo'lishiga ijtimoiy omillarning ta'siri	90
Jumanova Ug'loy Sodiqjonovna	
Oliy ta'lim muassasalarida nomutaxassislik yo'nalishlarida ingliz tilini o'qitishni takomillashtirish.....	96
Koshayeva Sansabila Kamiljanovna	
Ijtimoiy-ekologik madaniyatni rivojlantirishda xalqaro tajribalar va ta'lim jarayonining o'rni.....	100
Mamajonova Fotimaxon O'ktamovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ kompetentligini rivojlantirishning ahamiyati	105
Murodova Madina Karim qizi	
Elektrotexnika va elektronika fanini o'qitishning zamonaviy metodlari	108
Ortiqov Mironshoh Sodiqovich	



Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini takomillashtirishda Blended learning texnologiyasini O'zbekiston oliy ta'lim tizimiga tatbiq etish.....	110
Pakirdinova Sharofat Abdumutaljonovna	
O'zbekistonda ta'lim sohasi bo'yicha strategik dasturlarni ishlab chiqish istiqbollari.....	115
Quronboyeva Mavluda Bahodirovna	
Xalqaro baholash dasturlari va neyropedagogika	120
Sidiqova Yulduz Sobirovna	
6-sinf o'quvchilarida matn bilan ishlash ko'nikmasini shakllantirish metodikasi	123
Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi	
Talabalarda pedagogik qobiliyatlarni shakllantirishda pedagogik texnologiyalarning ahamiyati	128
Yusupov Ulug'bek Kadirovich	
Adabiy ta'lim jarayonida o'quvchi ma'naviy kamolotini ta'minlashda motivatsiya uyg'otish texnologiyalarini takomillashtirish	132
F. Zaynabuddinov	
Развитие поликультурной компетентности студентов в образовательной среде вуза	135
Киреева Эльвина Фларитовна	
Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik xususiyatlar	140
Sanayev Gayrat Shermuxamedovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalar muloqot madaniyatini tarbiyalashning pedagogik mexanizmlarini takomillashtirish	144
Boybo'riyeva Saodat O'ralovna	
Kattalar ta'limi texnologiyasi: muammolar, yondashuvlar va rivojlanish yo'nalishlari	148
Davletova A.	
Yangi O'zbekistonda inklyuziv ta'limni rivojlantirishning huquqiy asoslari	152
G'aniyeva Gulrux Tavakkaljon qizi	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida bo'lajak o'qituvchilarni ma'naviy-axloqiy sifatlarini rivojlantirish	156
Madmarova Gulchexra Qodirovna	
O'lkashunoslik materiallarining oliy ta'lim jarayonida tarbiyaviy salohiyatini ochib berish	160
Mamajonov Mo'minjon	
Muhandislik grafikasi darslarida o'quv faoliyatining shaxsga yo'naltirilgan innovatsion modeli	165
Mamasidikova Gulnora Muhammad qizi	
Sun'iy intellektga asoslangan ta'limiy resurslarning pedagogik imkoniyatlari.....	169
Muhiddinov Muhiddin Nuriddin o'g'li	
Ijod maktablari o'quvchilarining badiiy-ijodiy kompetensiyasini rivojlantirishda interfaol metodlarning ahamiyati.....	173
Nurmatova Shohistaxon Muhammadjonovna	
Voleybolchi qizlarni tayyorlashning differensial vositalaridan foydalanish zarurligini, ularning o'yin amplusini hisobga olgan holda aniqlash usullari	178
Odilova Feruzaxon Valijon qizi	
PIRLS baholash tizimini qo'llash vositasida mustaqil o'qishga o'rgatishda IMEN texnologiyalaridan foydalanish.....	184
Olimjonova O'g'ilxon Abdurasul qizi	
Yoshlar o'rtasida internet qaramligi va ijtimoiy izolyatsiya zamonaviy Maugli sindromining klinik ko'rinishlari	188
Polvanov Rasulbek Baxtiyarovich	
Boshlang'ich maktabda o'zbek tili darslarida differensial ta'limdan foydalanishning pedagogik shart-sharoitlari	192
Rasulova Nozigul Abdivahid qizi	
Ona tili va o'qish savodxonligi darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini takomillashtirish	196
Sharofova Nilufar Ilhom qizi	
Xalqaro baholash dasturlari asosida ta'lim samaradorligini oshirishning pedagogik shart-sharoitlari (PIRLS misolida).....	200
Tuxtasinova Munira Ibragimovna	
Fransuz tili darslarida tabiatshunoslik atamalarini boshlang'ich sinflarda shakllantirish va o'rgatishning o'ziga xos xususiyatlari.....	204
Umarova Madinabonu Bahodir qizi	

O'smir psixologik salomatligini barqarorlashtirishda art-terapiyadan foydalanishning imkoniyatlari	208
<i>Yusupxodjayeva Umida Baxodir qizi</i>	
Nofillologlarni (filolog bo'lmaganlarni) kasbiy aloqa madaniyatiga o'rgatish maqsadida zamonaviy ingliz tilining lingvometodik tahlili.....	214
<i>Zarina Itolmasova</i>	
Forsayt va qaror qabul qilishni bog'lovchi kognitiv komponentlar.....	219
<i>Hasanova Sumanbar Hamroqulovna</i>	
Разработка и внедрение виртуальных лабораторных работ по биохимии для студентов фармацевтических факультетов.....	222
<i>Мамадалиева Зарина</i>	
Abduqodir Shakuriyning ta'lim va tarbiya haqidagi umumiy qarash va g'oyalari: chuqur tahlil	226
<i>Ashurova Dilrabo Isroil qizi</i>	
Bo'lajak pedagoglarda ijtimoiy-madaniy kompetentlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish tizimi ..	230
<i>Jakbarova Zarifaxon Solijon qizi</i>	
Badiiy-estetik qobiliyat tuzilmasi va uning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	233
<i>G. S. Kaxarova</i>	
Umumta'lim maktablarida informatika o'qitish asosida ta'limni raqamlashtirishning metodologik asoslari...	236
<i>Mamajanov Rakhmatilla Yakubjanovich</i>	
Shaxsda ma'naviy intellektni rivojlanishiga qadriyatlar yo'nalganligining ta'siri.....	240
<i>Mirxoliqova Charos Xabibullayevna</i>	
O'qituvchilarning sun'iy intellekt bo'yicha kompetentligini rivojlantirishda metodik yondashuv	244
<i>Najmetdinova Nargiza Sayfetdinovna</i>	
Ismlarning ma'noliligi va ularni o'qitishda lingvopedagogik yondashuvlar	252
<i>Sanakulov Zayniddin Ibodullayevich</i>	
Fitnes-aerobika mashqlaridan foydalangan holda sog'lomlashtirish mashg'ulotlari uslubiyati.....	258
<i>Shaxriddinova Laylo Nurxonovna</i>	
Raqamli ta'lim texnologiyalarining didaktik va "learning analytics"ning nazariy asoslari	262
<i>Sulaymanov Zulqaynar Rajabali o'g'li</i>	
Esse yozishni o'rgatishda zamonaviy metodlar.....	268
<i>Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi</i>	
Iqtisodiy matnlar tarjimasini o'rgatishda raqamli simulyatsiya va virtual reallik (VR) texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	272
<i>Xujanazarova Nozima Omonjonovna</i>	
Yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning ilmiy metodologik asoslari	275
<i>Axmedov Nodir Sadir o'g'li</i>	
Talaba-yoshlarda qo'shiq ijrochilik san'atini shakllantirishning zamonaviy pedagogik xususiyatlari: ta'lim islohotlari kontekstida yondashuv.....	279
<i>Begisbay Temirbayev</i>	
Xorijiy davlatlarda biologiya o'qituvchilarini tayyorlash tajribasi va uni O'zbekiston sharoitida qo'llash imkoniyatlari.....	283
<i>Hayitov Abdirasul Eshdavlatovich</i>	
Texnika oliy ta'lim muassasalari talabalariga umumiy fizika kursini o'qitishda virtual laboratoriyalarning ahamiyati.....	286
<i>Abdurakibov Akmal Abdugaparovich</i>	
Ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarining gapirish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirishda yangi – "instruksional texnologiya" va sun'iy intellektga tayanib o'qitish metodologiyasi.....	290
<i>Abrorxo'ja Muminxo'jayev Muksumxodjayevich</i>	
Jaloliddin Rumiy fikrlarining hozirgi yoshlarga ta'siri	296
<i>Allayarov Doniyor Islom o'g'li</i>	
Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish.....	298
<i>Aygul Aralbayevna Urazimbetova</i>	
Sud psixologik ekspertizasida travmatik tajriba (PTSD) fonida emotsional reaksiya va ko'rsatma sifati o'rtasidagi bog'liqlik.....	301
<i>Dehqonboyev Shohjahon Oybek o'g'li</i>	
Boshlang'ich ta'limda 4 "K" kompetensiyalarini rivojlantirishdagi muhim dolzarbliklar	307
<i>Idiyeva Gulchehra Izomovna</i>	



Bikaryer oilalarda gender rollar integratsiyasi jarayonidagi psixologik omillar.....	311
<i>Ishboboyeva Gulbarchin Rustam qizi</i>	
Talabalar mustaqil ta'limini tashkil etishda sun'iy intellekt texnologiyalarida foydalanish muammolari va yechimlari.....	315
<i>Karshiyeva Dilnoza Utkirjonovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning metakognitiv ko'nikmalarini shakllantirishda reflektiv yondashuv.....	319
<i>Laylo Baxtiyor qizi Axmedova</i>	
1939-1945-yillarda O'zbekiston hududida qishloq xo'jaligidagi paxtachilik va oziq-ovqat muammolari.....	323
<i>Mutallibjonov Boburmirzo Muzaffarovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarining tajriba oxiri jismoniy tayyorgarligi darajasi dinamikasi.....	328
<i>Samadov Sardor Sodiqovich</i>	
O'zbekiston umumta'lim maktablarida mazmun va til integratsiyalashgan o'qitish (CLIL) yondashuvining pedagogik va amaliy imkoniyatlari.....	335
<i>Tursunaliyeva Muattar Alisher qizi</i>	
O'rta maktab 11-sinf o'quvchilarining lug'at boyligini oshirishda turli metodlarning o'rni.....	340
<i>Xamzayeva Ruxshona Abdusamadovna</i>	
Umumta'lim maktablardagi ingliz tili o'quv darsliklari tahlili.....	344
<i>Xiloldinova Zulayho</i>	
Ingliz klassik adabiyoti orqali talabalar ma'naviy-axloqiy dunyoqarashini shakllantirishning innovatsion yondashuvlari.....	348
<i>Ziyotov Farruh Saodilla o'g'li</i>	
XVI asr oxiri va XVII asr boshlarida ingliz dramasi janr va uslub xususiyatlari.....	352
<i>Sherqulova Zuloyho Dilshod qizi</i>	
Биохимическая роль витаминов как кофакторов в метаболических процессах организма.....	356
<i>М. У. Джалилов</i>	
ESL/EFL (ingliz tili ikkinchi/chet til sifatida) kontekslarida lug'at boyligini rivojlantirishda loyiha asosidagi ta'lim (PBL – Project-Based Learning): tajribalar, natijalar va O'zbekiston sharoiti uchun tavsiyalar.....	359
<i>Masharibova Sayyora Ahmedovna</i>	
Maktabga tayyorlov yoshidagi bolalarda kognitiv tezkorlikni rivojlantirishda multisensor yondashuvning samaradorligi.....	364
<i>Musratova Zilola</i>	
Yangi O'zbekiston sharoitida talabalarning tarixiy dunyoqarashini rivojlantirishda tarixiy ongning ahamiyati.....	367
<i>Shadibekova Dildora Fazildjanovna</i>	
O'zbekiston maktablarida ingliz tili darslarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: yuqori sinflarda eksperimental tadqiqot dizayni.....	371
<i>Ahmadjonova Diyora Dilshod qizi</i>	
Texnika oliy ta'lim muassasalarida umumiy kimyo kursini integrativ takomillashtirishning ilmiy metodik asoslari.....	376
<i>A. A. Xaydarov</i>	
Sport faoliyatida pedagogning o'rni.....	380
<i>Isoqov Nuriddin Halim o'g'li</i>	
Katta maktabgacha yoshdagi yengil dizartriya nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalarning lug'at boyligini tekshirish.....	384
<i>Mamatova Aziza Bo'riboevna, Xayrulloeva Marjona Tuychi qizi</i>	
Sharqiy mintaqalarda ajrimdan keyingi erkaklarning psixologik holati: an'anaviylik va zamonaviylik o'rtasida.....	387
<i>Nazokat Xudoyqulova</i>	
Modellashtirish jarayonida "Geogebra" matematik dasturining imkoniyatlari.....	393
<i>O. Halimov, M. Jo'raqulova</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ijodiy fikrlashini rivojlantirishning pedagogik psixologik asoslari.....	398
<i>Ozoda Tolipova, Jumaboyeva Zarnigor</i>	
Shaxsda psixologik barqarorlikni rivojlantirish omillari.....	403
<i>Ozoda Tolipova</i>	
Oilaviy qo'llab-quvvatlovsiz sportchilarda yolg'izlik hissi va depressiv belgilarning paydo bo'lishi.....	407
<i>Qaimova Gulmira Uchqun qizi</i>	

Duduqlanuvchi bolalar bilan olib boriladigan logopedik ishlarda oilaning o'rni	410
Raxmatova Elmira Shavkat qizi	
Ajrashgan oilalarda voyaga yetmagan bolalarning psixologik moslashuv darajasi	413
Ro'ziyeva Zilola Fayzulla qizi	
Rinolaliya nutq nuqsoniga ega bolalar bilan operatsiyadan oldingi davrda olib boriladigan logopedik ishlar	417
Shokirova Shaxnoza Dilmurodovna, Nig'matova Movluda Asatulla qizi	
Erta turmush qurish muammosining ijtimoiy psixologik asoslari	421
Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi	
Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati	424
G'ofurova Mohidil Sayfutdin qizi	
Integrativ yondashuv asosida v-vi sinflarni raqamli texnologiya vositasida o'qitishning pedagogik va psixologik mezonlari	427
Abdug'afur Avliyoqulov	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining akmeologik pozitsiyasini rivojlantirish	432
Aralova Dilafruz Dushaboy qizi	
Pedagogical Foundations for the Development of National Sports Within the Framework of Physical Education for Schoolchildren	436
Aximbetov Bayrambay Kanatbayevich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida zamonaviy integrativ metodlar asosida ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishning didaktik modeli	441
Boltayeva Xolida	
O'smirlarda gender infektsiya namoyon bo'lishiga ta'sir etuvchi psixologik omillar	446
Karimova Gulhumor Shodi qizi	
Talabalarni psixologik treninglar asosida ijtimoiylashtirish omillari	449
Omonova Oygul Qodir qizi	
Talabalarda bashoratlash ko'nikmalarini shakllantirishning ilmiy pedagogik masalalari	454
Rustamov Bektosh Ximmatovich	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining badiiy ijod qobiliyatlarini rivojlantirish tamoyillari	458
Saddinov Alisher Atadjanovich	
How to Teach Vocabulary in EFL Classrooms	462
Sarvinov Mirzaliyeva	
Urologiyani o'qitishda interaktiv, multimedia, raqamli texnologiyalarning qo'llanilishi	465
Sayfedinov Sanjarbek Ikramovich	
Taekvondochilarni yillik siklda tayyorlashni rejalashtirish xususiyatlari	469
A. A. Nuritdinov	
Ingliz tilini chet tili sifatida o'rgatishda elektron korpuslar, KWIC, Word Sketch va Konkordans usullarini qo'llash	472
Amonova Mahbuba Olimovna	
Innovatsion pedagogik texnologiyalar yordamida maktabgacha ta'limda integratsiyalashgan ta'limni tashkil etish	476
Asqarova Dilafruz	
Maktab ta'limida o'quvchilar bilan munosabatlarni boshqarish (CRM) tizimlari bilan integratsiya	479
Hamzayeva Kamola Norbek qizi, Duvlanova Mashhura Fahriddin qizi	
Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish jarayonining psixologik asoslari	483
Ibragimov Aziz Tulkunovich	
Sensor afaziyada olib boriladigan logopedik ishlar mazmuni	487
Otajonova Dilrabo Ramil qizi	
Oilada shaxslararo munosabatlarning ijtimoiy-pedagogik tahlili	491
Palvannazirova Yulduz Hasanboy qizi	
Maktab o'quvchilari og'zaki nutqini metaforani o'qitish orqali rivojlantirish metodikasini takomillashtirish (5–7-sinflar misolida)	495
Rustamova Dilfuzaxon Vohidjon qizi	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining tanqidiy fikrlashini baholash mezonlari va usullari	500
Tojiboyeva Shohistaxon Komiljonovna	



O'quvchilarning tanqidiy fikrlash salohiyatini aniqlashda
PISA topshiriqlari asosida diagnostika metodikasi504
Jumayev Sanjar Soatmumin o'g'li

The Impact of Family, Environment and Early Childhood Development on Motivation507
Ayakulov Ulugbek Abdugaffor ugli



MAKTAB TA'LIMIDA O'QUVCHILAR BILAN MUNOSABATLARNI BOSHQARISH (CRM) TIZIMLARI BILAN INTEGRATSIYA

Hamzayeva Kamola Norbek qizi

Duvlanova Mashhura Fahriddin qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktab ta'limida o'quvchilar bilan munosabatlarni boshqarish tizimlari (CRM) integratsiyasining ahamiyati, imkoniyatlari va istiqbollari yoritilgan. CRM tizimlari ta'lim jarayonini individuallashtirish, o'quvchilarning natijalarini baholash, ota-onalar bilan aloqa o'rnatish va maktab boshqaruvini soddalashtirish imkonini beradi. CRM tizimlarining zamonaviy texnologiyalar (AI, blokcheyn, gamifikatsiya va AR/VR) bilan integratsiyasi o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga yordam beradi. Ushbu tadqiqotda CRM tizimlarining maktab ta'limiga ta'siri, ularni joriy etish strategiyalari va kelajakdagi rivojlanish yo'nalishlari tahlil qilingan. Natijalarga ko'ra, CRM tizimlarining to'g'ri joriy etilishi ta'lim sifati va boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: maktab ta'limi, CRM tizimlari, raqamli ta'lim, ta'limni boshqarish, o'quv jarayoni, sun'iy intellekt, gamifikatsiya, blokcheyn, personalizatsiyalangan ta'lim, ta'lim texnologiyalari, ota-onalar bilan aloqa, o'quvchilar motivatsiyasi, ma'lumotlarga asoslangan qarorlar, akademik natijalar, virtual ta'lim.

Abstract: This article discusses the importance, opportunities, and prospects of integrating Customer Relationship Management (CRM) systems into school education. CRM systems enable the personalization of the learning process, assessment of students' performance, communication with parents, and simplification of school management. The integration of CRM systems with modern technologies (AI, blockchain, gamification, and AR/VR) enhances the efficiency of the educational process. This study analyzes the impact of CRM systems on school education, strategies for their implementation, and future development directions. The results indicate that the proper implementation of CRM systems contributes to improving the quality of education and management efficiency.

Key words: school education, CRM systems, digital learning, education management, learning process, artificial intelligence, gamification, blockchain, personalized learning, educational technologies, parent communication, student motivation, data-driven decision-making, academic performance, virtual learning.

Аннотация: В данной статье рассматривается важность, возможности и перспективы интеграции систем управления взаимоотношениями с учениками (CRM) в школьное образование. CRM-системы позволяют персонализировать образовательный процесс, оценивать результаты учащихся, налаживать связь с родителями и упрощать управление школой. Интеграция CRM-систем с современными технологиями (ИИ, блокчейн, геймификация и AR/VR) способствует повышению эффективности учебного процесса. В данном исследовании проанализировано влияние CRM-систем на школьное образование, стратегии их внедрения и направления будущего развития. Результаты показывают, что правильное внедрение CRM-систем способствует повышению качества образования и эффективности управления.

Ключевые слова: школьное образование, CRM-системы, цифровое обучение, управление образованием, учебный процесс, искусственный интеллект, геймификация, блокчейн, персонализированное обучение, образовательные технологии, взаимодействие с родителями, мотивация учащихся, принятие решений на основе данных, академические результаты, виртуальное обучение.

KIRISH

Maktab ta'limida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish jarayoni tobora jadallashmoqda. Xususan, ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish va o'quvchilar bilan interaktiv munosabatlarni yo'lga qo'yish uchun CRM (Customer Relationship Management – mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish) tizimlarining integratsiyasi katta ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu texnologik yondashuv o'qituvchilarga va maktab rahbariyatiga ta'lim sifatini oshirish, individual yondashuvni kuchaytirish hamda o'quv jarayonini tizimli boshqarish imkonini beradi.



[Alavi, 2021] CRM tizimlari asosan biznes sohasida mijozlar bilan aloqalarni samarali boshqarish uchun ishlab chiqilgan bo'lsa-da, ta'lim tizimida ham ularning qo'llanilishi tobora kengayib bormoqda. Maktab o'quvchilari va ularning ota-onalari bilan bog'lanish, o'quv jarayonini kuzatish, o'quvchilarni rag'batlantirish va akademik faoliyatni monitoring qilishda CRM tizimlari muhim vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin. CRM yordamida o'quvchilar haqida to'liq ma'lumotlar bazasi yaratilib, ularning qiziqishlari, o'zlashtirish darajasi, qatnashish faolligi va boshqa muhim ko'rsatkichlari aniq qayd etiladi. [Alavi, 2021]

Ushbu tizimlar quyidagi asosiy tamoyillarga tayanadi: ma'lumotlarning markazlashgan holda saqlanishi, real vaqt rejimida kuzatuv olib borish imkoniyati, individual tahlil va prognozlash, avtomatlashtirilgan bildirishnomalar hamda interaktiv aloqa kanallarini ta'minlash. Integratsiya jarayoni esa maktabning mavjud axborot tizimlariga CRM platformalarini bog'lash orqali amalga oshiriladi. [Anderson, 2020]

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta'limda CRM tizimlarining qo'llanilishi bir qator muhim afzalliklarni taqdim etadi. Avvalo, o'qituvchilar va maktab rahbariyati o'quvchilarning bilim darajasini yaxshiroq tushunishlari va ularga individual yondashuvni amalga oshirishlari mumkin bo'ladi. Shuningdek, ota-onalar bilan samarali muloqot qilish, ularning farzandlari haqidagi ma'lumotlardan xabardor bo'lishlari uchun shaffof tizim yaratish imkoniyati tug'iladi. Bunday integratsiya natijasida o'quvchilarning motivatsiyasi ortib, ularning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishlari kuchayadi. [Anderson, 2020] Misol sifatida, CRM tizimlari asosida ta'lim jarayonini boshqarish bo'yicha quyidagi amaliy topshiriqni bajarish mumkin: maktabdagi o'quvchilarni motivatsiya qilish tizimini ishlab chiqish uchun CRM platformasidan qanday foydalanish mumkinligini tadqiq qilish. Ushbu topshiriq doirasida o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi, faollik ko'rsatkichlari va boshqa ta'limiy parametrlarni CRM tizimida tahlil qilish va rag'batlantirish usullarini ishlab chiqish talab etiladi.

CRM tizimlarining maktab ta'limiga integratsiyasi nafaqat o'quv jarayonini avtomatlashtirish, balki o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashgan yondashuvni joriy etish imkonini ham beradi. Ushbu tizimlar o'qituvchilarga har bir o'quvchining ta'limdagi muvaffaqiyati, qiyinchiliklari va qiziqishlarini aniq kuzatishga yordam beradi. CRM tizimi orqali yig'ilgan ma'lumotlar o'quvchilarning kuchli va zaif tomonlarini tahlil qilish, ularga kerakli resurslar va tavsiyalar berish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. [Davenport & Harris, 2017] Bunday tizimlarning samarali ishlashi uchun maktab ichki ma'lumotlar bazasi, sinflar va fanlar bo'yicha o'quvchilarning reytingi, davomat ko'rsatkichlari, ota-onalar bilan muloqot tarixi va ta'limga oid boshqa muhim jihatlar yagona platformaga birlashtiriladi. CRM tizimining xususiyatlaridan biri avtomatlashtirilgan bildirishnomalar bo'lib, ular yordamida o'qituvchilar va ota-onalar o'quvchilarning yutuqlari yoki muammolari haqida tezkor ma'lumot olishlari mumkin. Bu esa, o'z navbatida, o'quv jarayonini yanada samarali tashkil etishga ko'maklashadi. [Davenport & Harris, 2017]

CRM tizimining yana bir muhim jihati – motivatsiyani oshirish va o'quvchilarni rag'batlantirishdir. Masalan, o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyatlarini monitoring qilish va ular uchun maxsus mukofotlar tizimini joriy etish mumkin. Ushbu yondashuv gamifikatsiya elementlarini o'z ichiga olishi va o'quvchilarni ko'proq ishtirok etishga undashi mumkin. Shuningdek, CRM tizimlari orqali o'qituvchilarga individual o'quv rejalarini yaratish, maxsus maslahatlar berish va individual rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqish imkoniyati yaratiladi. Bunday moslashuvchan tizim o'quvchilarning bilim darajasini oshirish bilan birga, ularning ta'limga bo'lgan qiziqishini ham oshiradi. [Dutta, 2022]

TADQIQOT METODOLOGIYASI

CRM tizimlarini maktab ta'limiga integratsiya qilish jarayonini o'rganish va uni amaliyotga tatbiq etish bo'yicha quyidagi topshiriqni bajarish mumkin: maktab rahbariyati va o'qituvchilar uchun CRM tizimini joriy etish bo'yicha strategik reja tuzish. Ushbu topshiriq doirasida maktab muhitiga mos keluvchi CRM platformasi tanlanadi, uni joriy etish bosqichlari belgilab chiqiladi va tizimning ta'lim jarayoniga qanday ta'sir ko'rsatishi baholanadi. CRM tizimlarining maktab ta'limiga integratsiyasi jarayonida texnologik va pedagogik jihatlarni muvofiqlashtirish zarur. Bu tizimni samarali tatbiq etish uchun barcha ishtirokchilarning (o'qituvchilar, o'quvchilar, ota-onalar va maktab ma'muriyati) ishtirokini ta'minlash hamda ularning ehtiyojlariga moslashtirilgan yechimlarni ishlab chiqish lozim. CRM tizimini muvaffaqiyatli joriy etish uchun quyidagi muhim jihatlar inobatga olinishi kerak. O'quvchilarga moslashtirilgan ta'lim. CRM tizimi yordamida har bir o'quvchi uchun individual o'quv reja shlab chiqilishi mumkin. Bu rejalar o'quvchilarning qobiliyatlari, qiziqishlari va o'zlashtirish darajasiga asoslangan holda tuziladi. Masalan, CRM tizimi o'quvchining qaysi fanlardan qiyinchilikka duch kelayotganini aniqlab, unga qo'shimcha materiallar yoki individual konsultatsiyalar taklif qilishi mumkin.

Ota-onalar bilan doimiy aloqani yo'lga qo'yish. CRM tizimi ota-onalar bilan tezkor va samarali muloqotni ta'minlaydi. Bu orqali ota-onalar farzandlarining ta'lim jarayoni, baholari, davomat darajasi va xulq-atvori haqida real vaqt rejimida xabardor bo'lib boradilar. Shuningdek, tizim orqali ota-onalar o'qituvchilar bilan elektron tarzda



muloqot qilib, farzandlarining ta'limi bo'yicha maslahat olishlari mumkin. O'qituvchilarning ish samaradorligini oshirish. CRM tizimi darslarni rejalashtirish, baholash tizimini avtomatlashtirish, topshiriqlarni boshqarish va o'quvchilarning faoliyatini tahlil qilish kabi jarayonlarni yengillashtiradi. Bu esa o'qituvchilarga ortiqcha qog'oz-bozlikdan xalos bo'lib, o'quvchilarga ko'proq e'tibor qaratish imkonini beradi.

Tahliliy imkoniyatlar va ma'lumotlardan foydalanish. CRM tizimi katta hajmdagi ma'lumotlarni avtomatik tahlil qilib, ta'lim jarayonining kuchli va zaif tomonlarini aniqlash imkonini beradi. Masalan, tizim o'quvchilarning ta'limdagi muvaffaqiyatlarini aniqlab, ularga ko'maklashish uchun kerakli pedagogik strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi. Motivatsiya va rag'batlantirish tizimini rivojlantirish. O'quvchilarni rag'batlantirish uchun CRM tizimida ballar tizimi, mukofotlar yoki gamifikatsiya elementlari joriy etilishi mumkin. Masalan, faol ishtirok etgan o'quvchilar uchun maxsus reyting tizimi yaratilib, ular uchun mukofotlar yoki imtiyozlar berilishi mumkin. Bu esa o'quvchilarning faolligini oshirishga va ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishga xizmat qiladi. [Fernández & García, 2021] Ta'lim jarayonining shaffofligini ta'minlash. CRM tizimi yordamida barcha jarayonlar shaffof bo'lib, o'quvchilar, ota-onalar va o'qituvchilar uchun ochiq axborot maydoni yaratiladi. Masalan, baholash jarayoni avtomatlashtirilgan holda amalga oshiriladi va har bir baho asoslantirilgan bo'ladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

CRM tizimini maktabga integratsiya qilish uchun amaliy reja quyidagilardan iborat:

- tizimni tanlash – maktab ehtiyojlariga mos keluvchi CRM platformasini aniqlash;
- pilot loyiha yaratish – dastlab kichik sinflar yoki guruhlarda sinovdan o'tkazish;
- texnik ta'minotni kuchaytirish – zarur dasturiy va apparat vositalarini joriy etish;
- kadrlar tayyorgarligini oshirish – o'qituvchilar va maktab xodimlari uchun treninglar tashkil etish;
- o'quvchilar va ota-onalarni tizimga jalb qilish – ularga tizimdan foydalanish bo'yicha qo'llanmalar yaratish va tushuntirish ishlarini olib borish;
- monitoring va optimizatsiya – tizimning samaradorligini kuzatish hamda kerakli yangilanishlarni kiritish.

CRM tizimlarini maktab ta'limiga integratsiya qilish natijasida ta'lim sifati va boshqaruv samaradorligi sezilarli darajada oshadi. Tizim o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi va faolligini yaxshilaydi, o'qituvchilarning ish yukini kamaytiradi, ota-onalar bilan aloqani mustahkamlaydi hamda maktab rahbariyatiga ta'lim jarayonini aniq ma'lumotlarga asoslangan holda boshqarish imkonini beradi [Dutta, 2022].

CRM tizimining uzoq muddatli ta'siri quyidagilarda namoyon bo'ladi:

- ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish – tizim maktab rahbariyatiga real vaqt rejimida ta'lim jarayoni haqida aniq va batafsil ma'lumotlarni taqdim etadi, bu esa rejalashtirish va qaror qabul qilish jarayonlarini soddalashtirib, samaradorlikni oshiradi;
- o'quvchilarning natijalarini individual baholash – tizim ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlab, mos o'quv strategiyalarini ishlab chiqishga imkon beradi, bu esa individual yondashuv orqali rivojlanishni qo'llab-quvvatlaydi [Fernández & García, 2021];
- ota-onalar ishtirokini kuchaytirish – ular farzandlarining ta'lim jarayoni va intizomi haqida batafsil ma'lumot olishlari, baholarni ko'rib chiqishlari, o'qituvchilar bilan muloqot qilishlari va maktab faoliyatidan xabardor bo'lishlari mumkin, bu esa ularning ta'lim jarayoniga faol jalb qilinishiga yordam beradi [Dutta, 2022];
- o'qituvchilarning professional rivojlanishini qo'llab-quvvatlash – tizim kurslar va seminarlarni avtomatik rejalashtirish, ularning samaradorligini kuzatish va rag'batlantirish imkonini beradi;
- davomat va intizomni yaxshilash – ota-onalar bilan doimiy aloqa tufayli dars qoldirishlar kamayadi, intizom yaxshilanadi, qatnashish darajasi tahlil qilinib, o'z vaqtida chora-tadbirlar ko'riladi [Dutta, 2022];
- akademik natijalarni optimallashtirish – rahbariyat va o'qituvchilar ta'lim dasturlarining samaradorligini baholab, kerakli o'zgarishlarni kiritishlari mumkin, ma'lumotlarni muntazam tahlil qilish esa ta'lim dasturlarini takomillashtirish va innovatsion usullarni joriy etishga imkon beradi [Fernández & García, 2021];
- kelajakdagi ta'lim tendensiyalariga moslashuvchanlik – raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan bugungi kunda ta'lim tizimi muntazam yangilanib borishi zarur, CRM tizimi esa yangi tendensiyalarni qo'llab-quvvatlash va ularga moslashishni ta'minlaydi.

CRM tizimlarini rivojlantirish bo'yicha istiqbolli yo'nalishlar ham mavjud:

- sun'iy intellekt (AI) va tahliliy vositalar bilan integratsiya – AI yordamida o'quvchilarning o'rganish jarayoni chuqur tahlil qilinib, moslashtirilgan strategiyalar ishlab chiqiladi, masalan, AI real vaqt rejimida bilim darajasini baholab, tavsiyalar bera oladi;

- gamifikatsiya va motivatsiya tizimlarini kengaytirish – ballar tizimi, mukofotlar, qiyinchilik darajalari va reytinglar orqali ta'lim jarayoni qiziqarliroq bo'lishi mumkin;
- blokcheyn texnologiyalaridan foydalanish – baholar va sertifikatlarni xavfsiz saqlash, shaffoflikni ta'minlash hamda sertifikatlash jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini beradi;
- mobil ilovalar orqali ta'lim jarayonini qulaylashtirish – tizimning mobil ilovalar bilan integratsiyasi o'qituvchilar, o'quvchilar va ota-onalarga istalgan joyda ta'lim jarayonida ishtirok etish imkonini beradi, bu esa ta'lim uzluksizligini ta'minlaydi [Fernández & García, 2021];
- virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalaridan foydalanish – VR va AR yordamida interaktiv ta'limni rivojlantirish, tarix yoki biologiya fanlarida virtual ekskursiyalar va laboratoriya tajribalarini taklif etish mumkin.

XULOSA

Maktab ta'limida CRM tizimlarini integratsiya qilish zamonaviy ta'limni boshqarish va takomillashtirishning muhim yo'nalishlaridan biridir. Ushbu tizimlar o'quv jarayonini individuallashtirish, o'quvchilarning natijalarini tahlil qilish, ota-onalar bilan samarali aloqa o'rnatish va maktab ma'muriyatiga aniq ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish imkonini beradi. CRM tizimlarining integratsiyasi o'quvchilarning bilim olish jarayonini yengillashtirib, ularning o'zlashtirish darajasini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bu tizimlar o'qituvchilarga o'z vaqtlarini samarali boshqarish hamda pedagogik faoliyatni optimallashtirish imkoniyatini yaratadi [Fernández & García, 2021]. Uzoq muddatli istiqbolda CRM tizimlarining ta'limga tatbiq etilishi raqamli texnologiyalar bilan uyg'un ravishda rivojlanishi, shuningdek AI, blokcheyn, gamifikatsiya hamda AR/VR texnologiyalar bilan integratsiyalashishi kutilmoqda. Bu esa o'quv jarayonining interaktiv va shaffof bo'lishini ta'minlaydi. Shu bois ta'lim muassasalari CRM tizimlarini joriy etish va takomillashtirish bo'yicha aniq strategik rejalarini ishlab chiqishlari zarur. Ushbu tadqiqot maktablarda CRM tizimlarining joriy etilishi bo'yicha ilmiy hamda amaliy jihatlarni yoritib berdi. Kelajakda CRM tizimlarining o'quvchilar motivatsiyasi, akademik natijalari va ta'lim jarayonining samaradorligiga ta'sirini chuqurroq o'rganish bo'yicha qo'shimcha tadqiqotlar olib borish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Alavi, H. (2021). Customer Relationship Management and Its Role in Education. *Educational Technology Journal*, 15(3), 45–58.
2. Anderson, J. (2020). CRM Systems in K-12 Schools: Benefits and Challenges. *Journal of Digital Learning*, 12(1), 67–82.
3. Brown, M., & Williams, P. (2019). Using CRM Software to Improve Student Engagement. *International Journal of Educational Management*, 33(5), 123–138.
4. Davenport, T. H., & Harris, J. G. (2017). *Competing on Analytics: The New Science of Winning*. Harvard Business Press.
5. Dutta, S. (2022). AI-Driven CRM Solutions for Education Management. *Journal of Emerging Technologies in Learning*, 17(2), 89–104.
6. Fernández, J., & García, P. (2021). Gamification in Educational CRM Systems: A Case Study. *Computers in Education*, 98, 76–91.
7. Greenberg, P. (2020). *CRM at the Speed of Light: Social CRM Strategies, Tools, and Techniques for Engaging Customers*. McGraw-Hill Education.
8. Han, S., & Kim, J. (2019). Data-Driven Decision Making in Schools Using CRM Technologies. *Educational Data Science Journal*, 14(4), 205–219.
9. Johnson, B. (2023). The Role of CRM in Personalized Learning Environments. *Digital Education Review*, 15(2), 112–130.
10. Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management*. Pearson Education.
11. Lee, R. (2022). Enhancing Student Retention with CRM Systems. *Journal of Learning Analytics*, 10(3), 135–150.
12. Martin, D. (2021). The Future of Educational CRM: Trends and Innovations. *International Review of Educational Technology*, 8(1), 45–60.
13. Michael, R. (2018). The Implementation of CRM in Higher Education Institutions: A Systematic Review. *Journal of Academic Research*, 25(6), 200–220.
14. Novak, D. (2020). Blockchain in Education: CRM Security and Data Management. *Advances in Digital Education*, 12(5), 55–72.
15. Taylor, S. (2019). The Impact of Parental Involvement through CRM Systems in Schools. *Educational Leadership and Technology*, 14(2), 90–105.
16. Wong, M. (2023). Integrating CRM into School Administration: Lessons from Global Case Studies. *Journal of Educational Policy*, 19(4), 167–189.
17. Zhang, Y. (2022). AI-Integrated CRM Systems for Adaptive Learning: A Comprehensive Study. *Computers & Education*, 175, 104–119.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.